

KISCŐSZ

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Kiscsősz bemutatása	4
3. Örökségünk	6
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	9
5. Építészeti útmutató, ajánlások	12
<i>Telepítés</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítés</i>	
<i>Kertészeti útmutató</i>	
<i>Tornácok</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Részletek</i>	
6. Jó példák	27
7. Utcák, terek	29
8. Hirdetések, reklámtáblák, sajátos építményfajták	30
9. Impresszum	32

BEVEZETÉS

Nagy örömünkre szolgált, hogy elkészíthettük Kiscsősz településképi arculati kézikönyvét. Célunk, hogy megismertessük az olvasóval a település történelmét, természeti és épített értékeit. A kézikönyv mind a helyi lakosok, mind a település iránt érdeklődők számára hasznos információkat tartalmaz. Fő célunk a község bemutatásán túl, hogy részletesen, szakmai szempontokat követve ismertessük a település építészetét. A Kiscsőszre jellemző építészeti vonásokat összegyűjtve, azokat alapul véve alkottuk meg ajánlásainkat. A kézikönyv támpont lehet egy-egy lakóház felújításakor, vagy akár egy új épület építésekor. A kiadvány közérthető, leíró részei mellett a településen készült fényképek, illetve ábrák színesítik a dokumentumot. A javasolt megoldások mellett feltüntettük a kifejezetten kerülendőket is. Egy rosszul megválasztott kivitelezési forma nagyban rontja az utcaképet, ezzel a településképet. Ellenben az arculathoz illeszkedő megoldások alkalmazása, vagy akár egy rendezett előkert is javítja az összképet. A település továbbá a jövőben nyitott marad az innovatív megoldásokra, azok hagyományos építészetéhez illeszkedő alkalmazására.

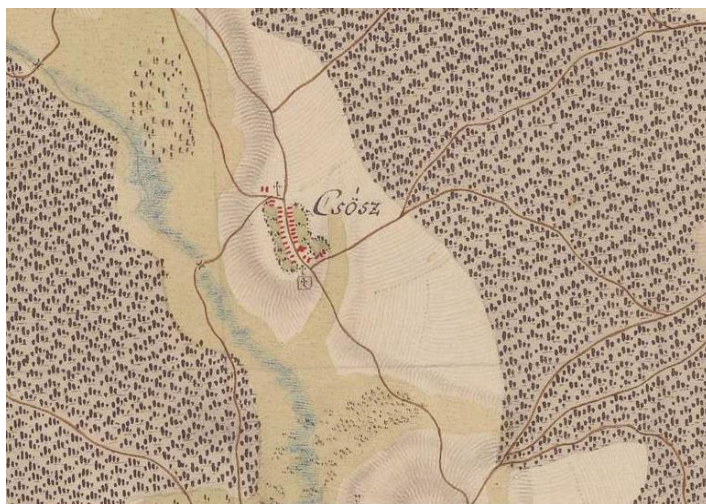
Reméljük, hogy ajánlásainkat hasznosnak találja a lakosság, azokat a gyakorlatban is alkalmazni tudja, hiszen a közösen alkotott szabályaink betartása előmozdítja a település fejlődését.

KISCSŐSZ BEMUTATÁSA

Kiscsősz Veszprém megyében, a Devecseri járásban található. A települést kisebb falvak veszik körül, északról szomszédja Csögle, délről Iszkáz határolja. Korábban jóval nagyobb lakosságszámmal rendelkezett a község, az 1950-es években 530-an éltek itt, a 2015-ös adatok alapján teljes lakónépessége 111 fő, ezzel a Somló térség egyik legkisebb falva.

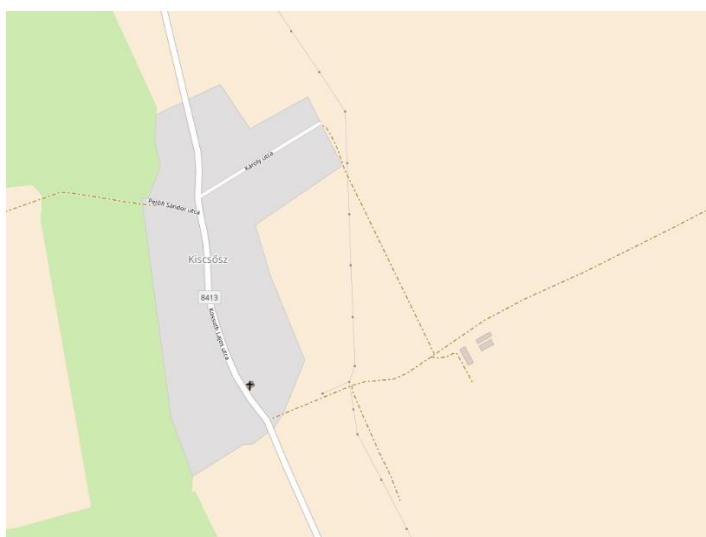
A történelme igen nagy múltra tekint vissza, már a XIII. században említik iratok. Egész pontosan 1212-ből származik első írásos emléke, akkor Csősz néven találjuk. A király adományaként került 1426-ban a somlővásárhelyi apácák tulajdonába. A török megszállás Kiscsöszt sem kímélte, a török csapatok 1559-ben és 1596-ban is elpusztították. A XVII. században az óbudai klarisszákhöz tartozott, majd a XVIII. század végére lett kamarai birtok.

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A második katonai felmérés (1806-1869)

A lakosság megélhetését ettől kezdve nagyrészt a szőlőművelés jelentette.

A rendszeresen jelentkező Pajtafesztivál népzenei koncertekkel, néptáncsal, a néphagyományok felélesztésével indította be a település kulturális virágzását. A program a magyar népzenei és néptáncélet jeles képviselőit vonzza a faluba. A házak kertjében, diófa alatt, pajta előtt kialakított helyszíneken táncműsorok, koncertek várják a közönséget. Régizenei előadás a falu templomában, táncműsorok a kultúrház udvarán, esti táncházak a kocsmá előtti téren kerülnek megrendezésre. A gyermekek népi játékokat készíthetnek, a felnőttek a kondérok mellett bizonyíthatják, hogy ismerik a hagyományos ételek elkészítésének fortélyait. A község és környékének lakói, valamint a helyi vállalkozások összekapcsolódásával hagyománnyá váltak az egész évet lefedő programsorozatok a faluban. A vallási és munkaünnepeket követő rendezvényeket (Imre napi búcsú, karácsonyi regölés, farsang, Húsvét, stb.) a nyári időszakban tánctáborok, gyermek- és ifjúsági továbbképzések, zenetáborok egészítik ki. A rendezvények már nem csak országszerte ismertek. Egyre gyakoribb a külföldi érdeklődő is.

ÖRÖKSÉGÜNK

A néhány utcás, kis települések többnyire fésűs beépítéssel rendelkeznek. A falvak jelentős részében a településszerkezet még idézi az évszázados szokásrendet. A térségben is, mint az ország bármely részében a faépítkezés igen elterjedt volt. Az így készült lakóházak a XVIII. században még mindenütt jelen voltak. A fogatkozó erdőterületek, a szabályozások miatt viszont egyre inkább háttérbe szorultak.

A megyében, illetve Kiscsőszön is a vertfal, vályog, későbbiekben a téglavált uralkodóvá az építészetben. A magasabb, hegyvidéki területeken viszont csak később hagyták el a fával való építkezést. Sőt, nagy különbségek mutatkoznak a mai Magyarország, Erdély, illetve a Felvidék területei között. A hatalmas erdélyi erdőségek kitűnő faanyaggal látták el a lakosságot, így ott tovább fennmaradt, sőt a mai napig jellemző a faépítkezés, igaz a mai igényeknek megfelelő, modernizált változatban.

Kiscsősz hagyományos lakóházai a hosszanti, oldalhatáron álló parasztházak. A szalagtelkeken álló lakóházak igen változatos formában jelennek meg a településen. Építésük a XIX. század végére, illetve a XX. század elejére tehető. A szalagtelken álló épületek az utcára merőlegesen épültek. Többnyire két ablakkal néznek az utcafrontra, oromzatuk timpanonos díszítést kapott. Az oromzaton lévő füstlyukakon a szellőzés, illetve a fény bejutása is jól megoldott.

A háztípusok jellemzően cserépfedéssel rendelkeznek. A lakóházak folytatásaként található a gazdasági épületek, illetve nagyobb istállók, pajták. A melléképületek jelentősége a szocialista kollektivizálás idején nagyban lecsökkent, ennek következtében a paraszti porták, illetve a parasztházak is átalakultak. A régi, még megmaradt és jó állapotú parasztporták, az istállókkal, a pajtákkal, csűrökkel magas építészeti értéket képviselnek. A településen nincsenek helyi védett épületek, de a fennmaradt népi parasztházak védeltségére javasoltak.

Szent Imre templom

A templom szentélye és első boltszakasza feltételezhetően középkori eredetű. Az 1672-ben újjáépült egyhajós templomot 1890-ben háromhajóssá bővítették. A belső teljes kifestését Horváth István végezte 1909-ben. Berendezései a XIX-XX. század fordulóján készültek historizáló stílusban.

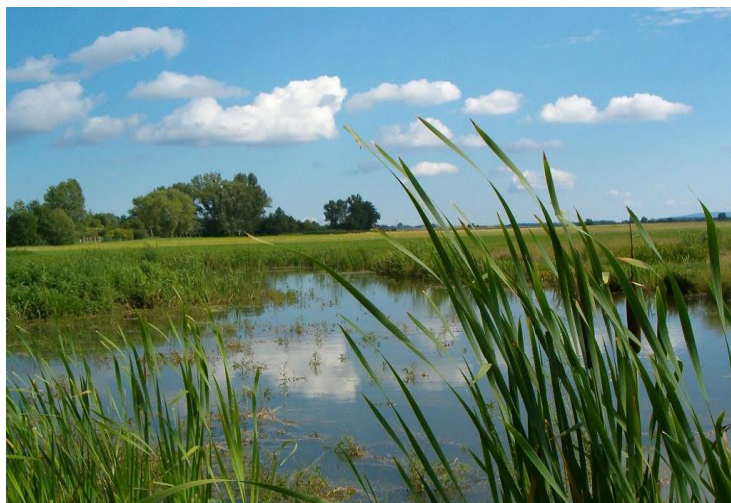
A szentélyéhez észak felől sekrestye kapcsolódik. A középső tengelyt kiemelő kettős falpillérek magasabbak, teljes, tagolt párkány köti őket össze, amelyek bádogfedésűek. A szélső kapuk egyenes záródásúak, a főkapu ívelt. Minden kapuszárny kazettás, újabb kori. A főkapu felett kereszt és szintén félköríves záródású karzatablak húzódik. A torony párkányzat feletti mellvédről indul, egyszintes, éleit lizénák díszítik, amelyeket körbefutó, teljes párkány köt össze. Homlokzatait mélyített mezőben elhelyezett, félköríves záródású ablakok törik át, és bádog héjazatos hagymasisak koronázza. Az épületen azonos magasságban festett lábazat fut körbe. A hajó déli oldalhomlokzata 4 tengelyes, a falsíkot egyszerűen képzett falpillérek tagolják. Az ablakok mélyített fülkében állnak, festett szalagkeretezésűek, könyöklőpárkányosak, szegmensíves záródásúak. A színes üvegberakásuk a századforduló körül készült. A templomot rendezett park veszi körül.

Természeti értékek

A település a lovas és kerékpáros turisták körében népszerű, számos kiváló lehetőség várja a sátorozókat. A Somló hegy és a környék látnivalóinak közelsége, valamint az élő néphagyomány teszi igazán vonzóvá a falut. A Hunyor-patak a község nyugati határában időjárástól függő vízmennyiséggel folydogál. Déli részén több mélyedés található, melyek régen kenderáztatók voltak. Vadak pihenőhelye, gyógynövények lelőhelyei.

A települést érintő Marcal-medence a Natura 2000-es hálózat része.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

4

Kiscsősz település

A településen az arculati jellemzők tekintetében megkülönböztetünk eltérő karaktereket.

Elválasztható egymástól a falusias karakterű lakóterület, a gazdasági terület, illetve a külterület, mely magába foglalja a szántókat és a természetvédelmi területeket is. A lakott területen több mint hetven lakóház lelhető fel, melyek mellett egyéb szakrális és gazdasági épületek, utcák, valamint terek helyezkednek el. Az itt található épített értékek adják Kiscsősz örökségét is. A gazdasági terület többek között mezőgazdasági épületnek ad otthont.

Falusias karakterű lakóterület

A község belterülete szabályos elrendezésre utal, hiszen Kiscsősz egyutcás, szalagtelkes falu képét mutatja. A hosszú és keskeny telkek a hosszanti oldalukkal érintkeznek, melyeken a lakóházak oldalhatárra települtek. Számos esetben megfigyelhető, hogy a lakóházaktól távolodva egyéb gazdasági épületek, kisebb veteményesek vagy szőlőültetvények kaptak helyet, melyek közvetlen kertkapcsolattal rendelkeznek a kiterjedt szántóföldekkel. Az épületek többsége a főút (Kossuth Lajos u.) mentén helyezkedik el, melyek hossz tengelye arra merőleges elrendezésű. Kiscsősz belterülete két pontban kiszélesedik, egyrészt a bolt, másrészt a kőkereszt környékén, melyek egyben központi részként is leírhatók. Kiscsősz településképét a hagyományos parasztházak nagyban meghatározzák. A hagyományos építészeti lakóházai a tájra jellemző karaktert jól tükrözik.

Az egykor kialakult szokásrend napjainkig érezhető a település szerkezetében. Az épületek főhomlokzata egyszerűen díszített, homlokzati tagozatok és eltérő, de halvány színek jelennek meg. Az épületek az oldalhatáron, előkert nélkül helyezkednek el, az utcavonalra merőleges nyereg tetővel. A hagyományos régi parasztházak zárt hatású beépítést keltenek, köszönhetően az épített kerítésnek, illetve az abba illesztett kertkapunak. Megfigyelhetők továbbá az utcafronti homlokzaton az osztópárkány felett elhelyezkedő, gondosan kialakított kisebb füstlyukak is. Kiscsősz nevezetessége, az interaktív faluház is itt kapott helyet, mely gondosan kialakított és felújított udvarával és épületeivel a település egyik gyöngyszeme.

Gazdasági terület

A falusias lakóterülettől keletre helyezkedik el a település gazdasági területe.

Egymással párhuzamosan, illetve egymásra merőlegesen helyezkedhetnek el a szabadonállóan telepített csarnok- és tégláépületek. Az épületek hasonló magasságúak és zöldsáv veszi őket körül. Ezek az épületek magasabbak és nagyobb méretűek, mint a belterületen található építmények.

Külterület

A nagy kiterjedésű külterületen főként erdők, szántók, gyepek, mezőgazdasági területek és természetközeli területek találhatók. A természetközeli területek karakterét fontos megőrizni. A település főutcájával párhuzamosan folyik a Hunyor-patak, amely meghatározza a település vízrajzát.

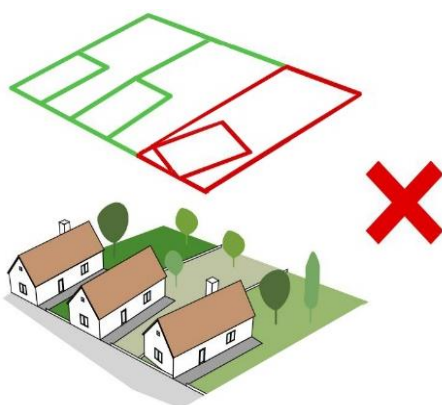

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

KISCSŐSZ FALUSIAS KARAKTERŰ LAKÓTERÜLET

Az építészeti útmutatóban szereplő ajánlások segítséget nyújtanak ahhoz, hogy a településen épülő új épületek és felújítások Kiscsősz karakteréhez illeszkedően kerüljenek megvalósításra.

TELEPÍTÉS

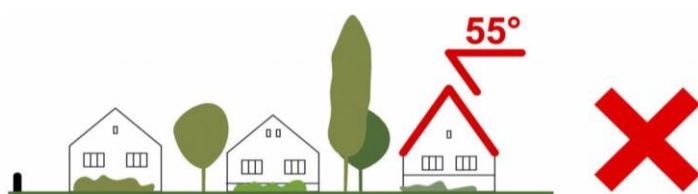
Kiscsősz sík utcáján az előkert nélküli, utcavonalas, oldalhatáros beépítés jellemző. A szalagtelkeken az épületek általában az utcára merőleges tetőgerinccel kialakítottak. Több épület (lakóépület és melléképületek) esetén az oldalhatár mentén az utcától egymás mögött sorakozva helyezkednek el.

A megfigyelhető telepítéstől nem javasolt eltérni. Új építésű házaknál kerülendő azokat az utcavonaltól hátrahúzni, vagy a merőleges telepítéstől eltérni. Nem elfogadható az oldalhatártól elhúzni az épületeket.

A telepítésnél leírtak betartásával Kiscsősz utcaképe a régi, hagyományos településkarakter szerint formálódhat a jövőben.

A képen Kiscsősz épületeinek utcavonalas beépítése látható.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Kiscsöszön a magyar hagyományos építészetben használt magastetők találhatók, melyek hajlásszöge 35-45 fok között mozog. Új tetők kialakításakor a szomszédos épületeken mérhető hajlásszöghöz javasolt igazodni.

Kisebb és nagyobb szögek kerülendők annak érdekében, hogy az utcaképbe illeszkedő tetőformák jöjjenek létre.

MAGASSÁG

A településen többnyire egyszintes épületek helyezkednek el. Többszintes házak nem illenének a falusi környezetbe, így azok építése nem javasolt. A meglévő településszövethez passzoló, földszintes házak építése javasolt.

TETŐFORMA

A községben hagyományos tetőformák használata terjedt el. Találhatók nyeregtetős, csonkakontyos, és kontyolt tetővel rendelkező házak is a településen, melyekhez hasonló kialakítás elfogadott felújításkor vagy új lakóház építésekor. Kerülendő a falu stílusához nem illő lapostetők és összetett tetők használata.

A kép a településre jellemző összes tetőtípusra és tetőhajlásszögre mutat példát. Balról jobbra haladva a tetőtípusok: nyereg-, csonkakonty-, illetve kontyoltetű.

SZÍNEK

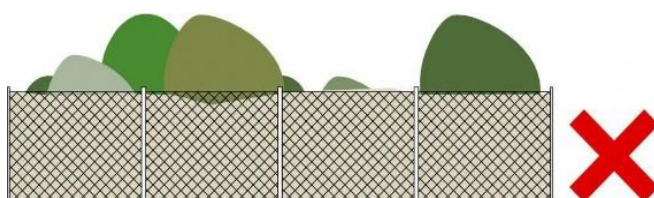
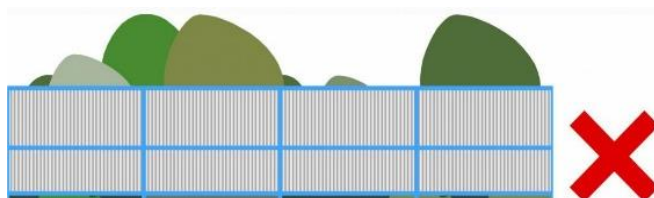
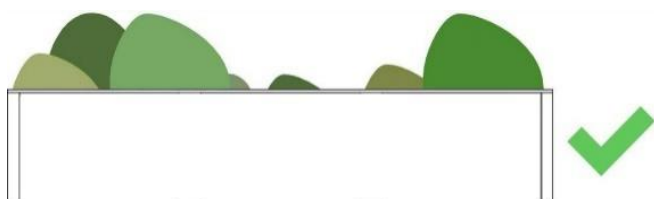
A népi építészet uralkodó elemei a fehér, világos falak, illetve a sötét, fa nyílászárók voltak. Kiscsőszön számos hagyományoknak megfelelő színekialakítás látható. Új épületek építése, meglévők felújítása és bővítése esetén sem célszerű nagymértékben eltérni ettől. Javasolt sötét nyílászárókkal a világos pasztellszínek és a fehér alkalmazása homlokzatokon, valamint a vöröses cseréptető és az épülettel harmonizáló színezett vagy kő lábazat.

Kerülendő az élénk és harsány színek használata, melyek nem illeszkednek az utcaképbe.

A fotók kiscsősi házakról készültek, melyek teljes mértékben illeszkednek a környezetükbe.

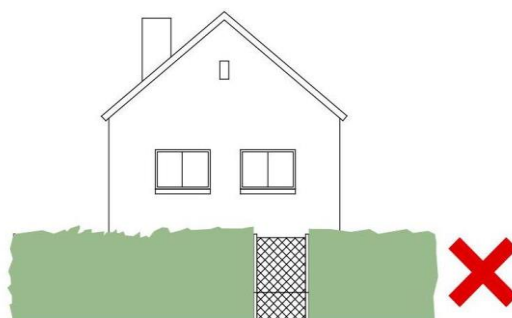

KERÍTÉS

Kiscsőszön az utcavonalas telepítés jellemző, ahol a tömör kerítések használata javasolt. A tömör kerítések általában falazottak, az épülettel megegyező felületképzéssel ellátottak és fém vagy fa, tömör kapukkal kialakítottak.

Az esetlegesen előforduló egyéb beépítéseknél, mikor az épület a közterületi határtól hátrébb húzott, az áttört fém vagy fa, lábazatos kerítések javasoltak.

Minden esetben kerülendő az előregyártott paneles kerítések és a sövények használata, továbbá nem tanácsos az áttört kerítések belátástgátló anyaggal történő bevonása.

Példa a településen jellemző tömör kerítés és fa kapu kialakítására.

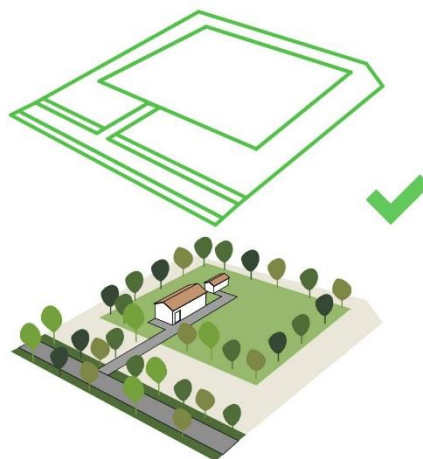
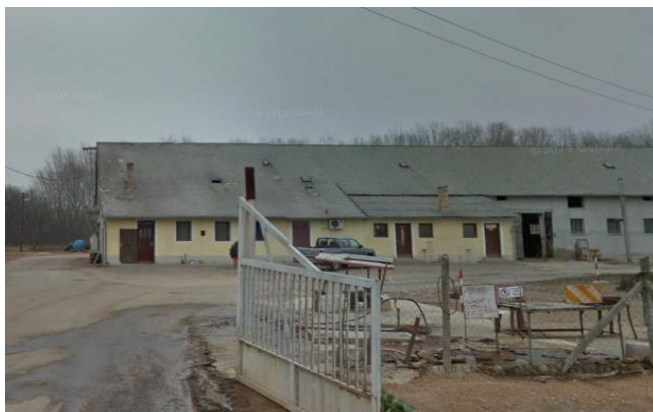
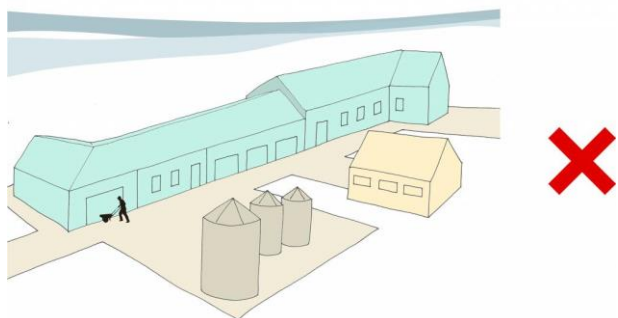

Kiscsősz gazdasági terület

TELEPÍTÉS

A település külterületén mezőgazdasági épületek találhatóak. Itt a beépítés laza, nem egységes, az adott funkció technológiájához alkalmazkodik.

A területek általában védőerdővel övezettek, a telkek belső úthálózattal rendelkeznek, melyek többnyire burkoltak.

MAGASSÁG

A külterületeken is törekedni kell arra, hogy a területen található épületek magasságához alkalmazkodjunk.

A meglévő épületek közé ékelődő új épületeknek hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas épületek nem illeszkednek a környezethez.

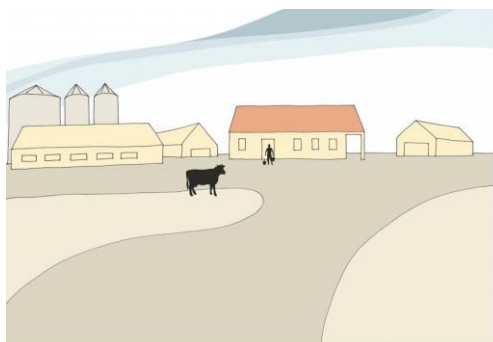
A sematikus ábrán, illetve a fényképen példa látható a település külterületére javasolt épületmagasság illeszkedésére.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A külterületen is jellemző az egyéges hajlásszög megtartása.

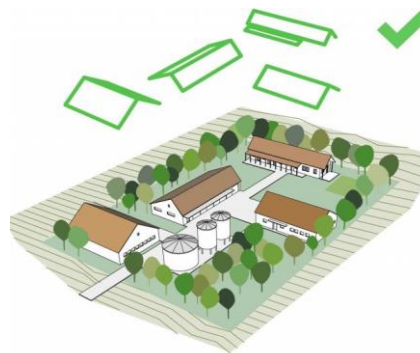
A meglévő épületek közé épülő új épületeknek hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a környezethez.

TETŐFORMA

A külterületen lévő épületek tetőformái általában egyszerű nyeregtetők, kontyolás és összetett tető alkalmazása nélkül.

A külterületen is fontos, hogy megtartsuk a településre jellemző tetőformákat, attól eltérni nem javasolt, hogy ezzel szép településképp kialakítását segítsük elő.

TEREPALAKÍTÁS

A külterületen enyhén dombos a terület. Az épületeket a telken belül érdemes a közlekedő utaktól távol elhelyezni, ezzel belső közlekedési útvonal kialakítása válik szükségessé.

Az állattartó épületek köré a község irányából érdemes erdősávot telepíteni a szag és por terjedésének megakadályozására.

Kiscsősz külterülete

A külterületen a beépítésre nem szánt területek beépítéseit erősen korlátozni kell.

A Országos Ökológiai Hálózat területén, a Natura 2000-es területeken, az erdő- és gyepterületeken, illetve a vizes élőhelyeken teljes mértékben megbonthatatlan, beépítetlen táj a meghatározó arculati jellemző. Ezekben a területeken épület elhelyezése nem lehetséges. A felhagyott szántóterületeken törekedni kell az egykori természetes, őshonos növényállomány visszaállítására. A medencei területeken, természet- és tájképvédelmi szempontok miatt a gyepeket kell előnybe részesíteni. Inváziós növények telepítése kerülendő.

Erdőterületek: erdősítésnél, mezővédő erdősávoknál és takarófásításnál minden esetben honos fajokból álló, elegyes állományt kell telepíteni. Épület újonnan nem helyezhető el.

Vízfolyások: A község területén található forrásokat, felszíni vízfolyásokat, azok természetes partvonalát, természetes vagy természetközeli állapotban fenn kell tartani.

Közlekedési, közmű területek: épület, buszváró kivételével nem helyezhető el. Fásítás, fasor kialakítása, pótlása során helyben honos fa- és cserjefajokat kell alkalmazni.

A mezőgazdasági övezetekben csak tájba illő épület létesíthető. Kerítés nagyparcellás szőlő vagy gyümölcsös esetén, növényzettel kísért vadhálóval, vékony tartóoszlopokkal, tájvizsgálat függvényében létesíthető.

Kertes mezőgazdasági területen kerítés helyett sövényrel, szőlőkordonnal történő lehatárolás ajánlott, kivétel az erdőterülettel határos telekrész.

Ipari és mezőgazdasági üzemi területek: A létesülő épületek tömegét a környező lakóterületekhez igazodóan tagolni kell, nem létesíthető nagy, összefüggő, tagolatlan homlokzat vagy épülettömeg. Az anyag- és színhasználat tekintetében itt is a tájra jellemző, természetes anyagok használata javasolt. Épületcsoportnál azonos jellegű tetőkialakítást kell alkalmazni.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

(A képek nem a településen készültek, csak illusztrációk.)

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a cseres-kocsányos tölgyes. Ezek méretükből adódóan leginkább parkfának alkalmasak.

Elegyfajok közül jelentős a közönséges nyír, melynek alapfaján túl népszerűek a kiskerti telepítésre is alkalmas, kompakt fajtái.

Fontos megemlíteni a közönséges gyertyánt, melynek előnyös tulajdonsága, hogy jól metszhető, alakítható, így akár sövény is nevelhetünk belőle.

Megemlítenéd még a vadkörte, mely igen szép szoliter fává nő, és ehető, fanyar ízű termése miatt is közkedvelt. Helyet kaphat szőlőskertekben is, akárcsak a közönséges dió.

Ugyancsak előfordul a társulásban a méretéből adódóan leginkább parkokba telepíthető mezei szil, melynek alapfaján túl választható különleges tarka levelű változata.

A galagonyák közül az egybibés galagonya bátran ajánlható kiskertekbe, hiszen nem igényel nagy helyet, igénytelenségének és ellenállóságának köszönhetően pedig kiválóan alkalmas közterületi telepítésre is. Alapfajából nyírott, illetve nyíratlan sövény is kialakítható.

A cserjefélék közül elsősorban a húsos somot kell kiemelni, mely egykor a Somló lankáit borította. Tulajdonképpen erről a cserjeféléről kapta a vulkáni tanúhegy a nevét. Később helyére szőlőt telepítettek, így jelenleg is szőlőültetvények sokasága határozza meg a táj karakterét.

Telepíthetünk bátran rózsaféléket is, melyek egész nyáron át elbűvölnek gyönyörű virágaikkal és illatukkal. Örökzöldek közül nyugodtan választható a közönséges boróka, melynek számos fajtáját ismerjük.

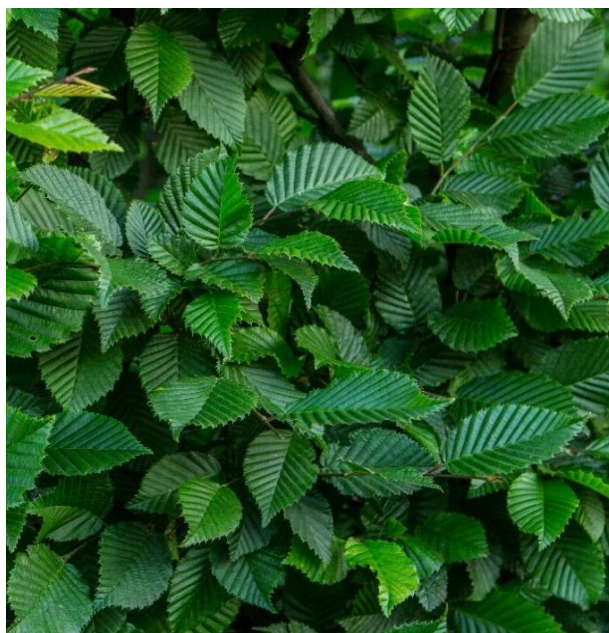
Helye van ezen kívül a cserjés pimpónak is a kertekben, közterületeken egyaránt, alkalmas alacsony nyíratlan sövénynek, talajtakarónak, de utak szegélyezésére is kiváló és egész nyáron virágzik.

Kocsányos tölgy

Nyír

Gyertyán

Pihenőkertek

A lágyszárúak alkalmazására is számos lehetőség nyílik kertekben, közterületeken egyaránt. Utóbbi esetében leginkább a nagyobb méretű, virágágyai fajok jöhetnek szóba, míg kertekben bátran létesíthetünk akár sziklakertet is, hiszen nem hat tájidegen elemként a területen. A bazalttufát célszerű ezt alkalmazni a sziklakertekben is, vagy ennek hiányában más, hozzá hasonló kőzetet.

A sziklakertekben megjelenhetnek párnás habitusú díszfüvek, például csenkeszek vagy sásfélék, de helyet kaphatnak különböző virágaikkal díszítő fajok is, mint például a sziklai ternye vagy különböző harangvirágok.

A kertek elrendezését illetően megállapítható, hogy a klasszikusnak vett előkertek kevésbé jellemzőek erre felé, a lakóházak általában telekhatáron állók. Mellettük az oldalkert díszítő funkciót tölt be, vagy autóbeállóként szolgál, haszonkerti felhasználásuk nem jellemző.

Gyakran ültetett növények ezekben az oldalsó kertrészekben a rózsák, illetve különböző örökzöldek: fenyők, tuják, borókák. Javasolható a kerítés szigorú vonalvezetésének oldására nyírott vagy nyíratlan sövények használata, például gyertyánnal vagy galagonyával, illetve miután jellemző a térségre a szőlőtermesztés, bátran létesíthető szőlőlugas is.

A sziklakertet célszerű a kert hátsó felében a pihenőkertnél kialakítani, méghozzá nem kőkupacként, hanem meglévő épített elemhez, például lépcsőhöz, teraszhoz kapcsoltan. Ilyen formában indokolt a létesítése, kialakításával harmonikus összképet teremthetünk a kertben megidézve a táji adottságokat. Ezek a sziklakertek a cserjékhez, fákhoz hasonlóan ugyancsak részt vesznek a homorú térfal kialakításában békés zugot teremtve a hátsókertben. Pihenőkerten túl akár kisebb veteményes is kialakítható, ahol különböző zöldségfélék, gyümölcsök termelhetők meg.

Rózsza

Sziklakertek

Dió

TORNÁCOK

A magyar népi építészet jellegzetes eleme az oszlopos tornác. A tornác épülethez viszonyított elhelyezkedése tájegységenként, illetve a tulajdonos vagyoni helyzete függvényében is változó volt.

Néhol megfigyelhető a tornác utca felől történő megnyitása. Az oldaltornác készült mellvéddel és mellvéd nélkül is. A tornác oszlopainak, mellvédjeinek anyaga többnyire vakolt téglá, de találunk faoszlopos megoldást is. Alább néhány példa látható a változatos tornáckialakításra.

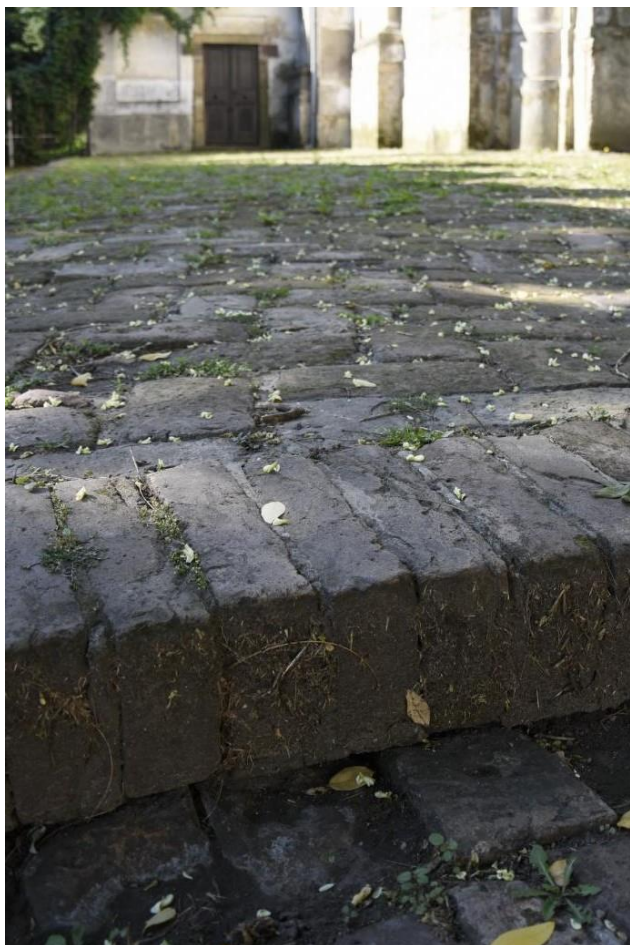

ANYAGHASZNÁLAT

A településen javasolt héjazat a vöröses árnyalatú, kerámia tetőcserép. *(A képek nem a településen készültek.)*

Járdák, burkolatok

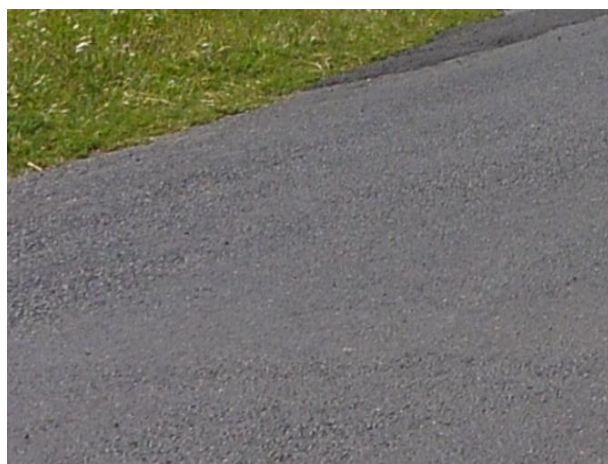
A járdáknál és a gépkocsibeállóknál a természetes térkő használata javasolt. *(A képek nem a településen készültek.)*

A település arculatához nem illeszkedő fémlemezfedés és hullámpala használata kerülendő. *(A képek nem a településen készültek.)*

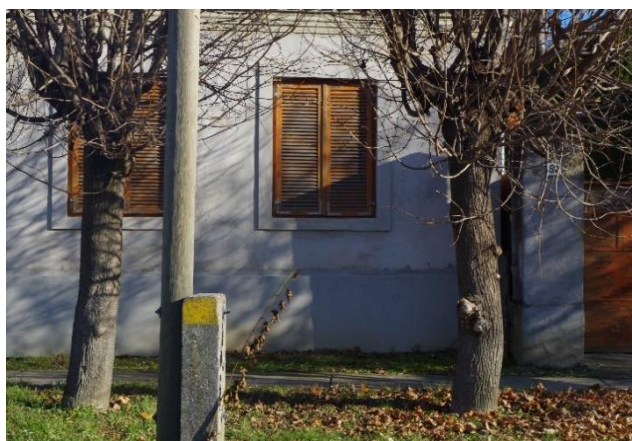

Az épületek körüli utaknál kerülendő az aszfalt és beton használata. *(A képek nem a településen készültek.)*

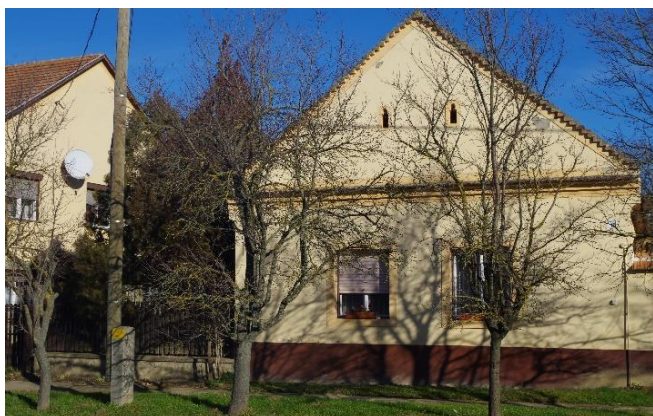
AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A népi hagyományoknak megfelelően a fa nyílászárók használata javasolt, melyek sötétbarnára vagy sötétzöldre színezettek. Az ablakok árnyékolás céljából zsalugáterrel felszerelhetők. A közterületi kapuknál a fém és fa, tömör kapukialakítások illeszkednek a legjobban a település karakteréhez, melyek az épületekkel harmonizáló színűre festettek.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A hagyományos falusi házak homlokzatképzése szigorú arányrendszerrel történik, mely használata új épületek esetén is javasolt. Az arányrendszer része az utcai homlokzaton lévő két darab, hosszanti elrendezésű fa ablak, a 35-45 fokos tető, az egyszintes kialakítás, oromfalak esetén az orommező és az alsó részt elválasztó vakolatpárkány, valamint a díszített homlokzat.

RÉSZLETEK

A régi mesterek által használt részletképzések Kiscsőszön is láthatóak. Hagyományokat őriznek azok az épületek, melyeknél az oromfalak csipkefallyal zárulnak, az oromfalon szimmetrikusan füstlyukak találhatók, az épület keletkezését vakolattal keretezett dátum mutatja, a kéménytestek fehérre meszeltek vagy az utcai homlokzatok szimmetrikusan, homlokzatvakolattal díszítettek.

JÓ PÉLDÁK

A falusias környezetbe épülő új lakóházaknál javasolt a településen megfigyelhető formavilágot, anyaghasználatot és színvilágot alkalmazni. Középületek tervezésekor is megtartható a lakóházaknál tapasztalt lépték, ahogy a feltüntetett képeken is látható. A funkciótól függetlenül, új épületek esetén sem szabad megfeledkezni a falu arculatába illő díszítettségről és arányokról. Fontos, hogy karakterhű megoldások szülessenek annak érdekében, hogy a kisebb települések továbbörökíthessék hagyományait.

Népi építészeti karaktert hordozó épületek felújítása

A hagyományos parasztházak felújításakor, illetve falusias környezetbe épülő új házaknál törekedni kell, hogy az épületek tükrözzék környezetük eredeti karakterét. Kiscsőszön számos jó példát találni szépen felújított lakóépületekre. Fontos az anyaghasználat megtartása és a településre jellemző részletek építészeti kialakításai. Kerülendő meglévő nyílások befalazása vagy megnagyobbítása.

UTCÁK, TEREK

7

Kiscsőszön a kialakult utcavonalas beépítés ellenére is jelentős zöldfelületek láthatók az utak és járdák között. A templom körüli teresedésen és a település északi felén kialakított játszótéren túl, nagyobb terek nem találhatók a községben. Az utcákon több helyen látni feszületet és kőkeresztet.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK, SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

A településközponti részeken a színes fényreklám helyett a hagyományos cégérek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók kerülendők.
A képek nem a településen készültek.

Parabola antenna, klímaberendezés, napelemek és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

(A képek nem a településen készültek.)

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így nem okoz zavaró látványt, valamint a településképe sem sérül. A homlokzaton elhelyezkedő műszaki eszközök álcázására jó példa a fa villanyóra szekrény, amely illeszkedik a nyílászárókhoz.

(A képek nem a településen készültek.)

IMPRESSZUM

KISCSÓSZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kiscsász e-mail címe: kiscsosz@inforfax.hu

Kiscsász postai címe: 8494 Kiscsász, Kossuth utca 47.

Telefon: +36 88 254-001

Polgármester: Szabó Ferenc

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: kiscsosz@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Bodnár Emőke Farkas István, Németh István, Kovács Krisztián

SZÖVEG: Bodnár Emőke, Farkas István, Németh István, Kovács Krisztián

FOTÓ: Farkas István, Németh István, Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke Farkas István, Németh István, Kovács Krisztián

Kiscsász, 2018. április 08.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a jó példák és a sajátos építményszíntárakkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között, máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amelyek a település arculatát, karakterét kedvező irányba módosíthatják.

A kézikönyvben kerülendő példaként szereplő képek nem a településen készültek.